

REGIONALNA KONFERENCIJA

Srbija, Kovačica

13.-15. maj 2019. godine

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

Labour Relations
and Social Dialogue
Bratislava · Warsaw · Belgrade

”Milenijalci” u sindikatu: Kako uključiti mlade u sindikat?

Samostalni sindikat zaposlenih u bankama, osiguravajućim društvima i drugim finansijskim organizacijama Srbije (SS BOFOS) organizovao je, u saradnji sa Fondacijom Fridrih Ebert, Regionalnu konferenciju Saveta sindikata finansijskog sektora zemalja Jugoistočne Evrope.

Konferencija je održana od 13. do 15. maja u Kovačici na temu: **"Milenijalci" u sindikatu: Kako uključiti mlade u sindikat?"**

Mara Erdelj, predsednica SS BOFOS je istakla da je pitanje uključivanja mladih u sindikat izuzetno važno pitanje kojem SS BOFOS posvećuje veliku pažnju.

- O "Milenijalcima", koji u Srbiji spadaju u generaciju rođenu u periodu posle Titove smrti do bombardovanja, odnosno od 1980. do 1999. godine, postoje različita mišljenja. Pokušajmo na ovoj Konferenciji da dođemo do zaključka, kakva je to generacija, šta ih interesuje i kako ih privući u sindikat. Kako možemo da zastupamo njihove interese u doba vladavine neoliberalizma i profita, nesigurne zaposlenosti i sve prisutnije digitalizacije, kazala je **Mara Erdelj**.

Milan Jevtić, predstavnik regionalne kancelarije Fondacije Friedrich Ebert je istakao da će tema biti sve aktuelnija i da je na seminaru koji je FES organizovao u Skopju na sličnu temu čuo od jedne mlade koleginice da mlade ljude ne interesuje priča koja se tiče već dostignutih sindikalnih prava.

- Neoliberalizam obesmišljava kolektivni način razmišljanja. Veština je privući te mlade ljude. Mladi nemaju strpljenja, nemaju volju da se druže, već koriste tehnološka pomagala i teško je te ljude privoleti na kolektivni rad, kazao je **Milan Jevtić**.

Jelena Pejić, predsednica Sindikalne organizacije Vojvođanske banke, filijale Beograd i potpredsednica Sekcije mladih Vojvođanske banke je navela da digitalno doba i globalni trendovi dovode do toga da bi i sindikati trebalo da se menjaju. Milenijalci više žive virtuelni život, a zovu ih "Ja, ja, ja generacija" u Americi, "Generacija možda" u Nemačkoj, "Ljudi koji rade dve stvari u isto vreme" u Japanu i "Mladi koji jedu stare" u Kini. Oni su dolazeća generacija na tržište rada i do 2025. godine „Milenijalci“ će činiti 75 odsto radne snage. To je prva generacija koja je odrastala u jeku globalnog zagrevanja i generacija za koju je terorizam, strah i neizvesnost koje on donosi – postao svakodnevna pojava. „Milenijalci“ su uvek su dostupni poslodavcu, odgovaraju na mejlove i kasno noću, rade i od kuće. Zbog velike nezaposlenosti mladi pristaju na sve uslove rada, postaju moderni robovi. U istraživanju "Mladi – naša sadašnjost" stoji da 60 odsto njih još uvek živi u roditeljskom domu, jer proživljavaju duplu tranziciju – jednu koju proživljava samo društvo i drugu, sopstvenu tranziciju u odraslost. Ispostavilo se da obe tranzicije ostavljaju „Milenijalce u klinču neizvesnosti“, navela je **Jelena Pejić** i dodala, dajući podatak iz Manpower studije da za razliku od starijih generacija, "Milenijalci" su naviknuti na fleksibilnost, ali ¾ zaposlenih "Milenijalaca" su trenutno zaposleni standardno: puno radno vreme, a 1/2 zaposlenih „Milenijalaca“ nema problema da, u budućnosti, radi na netradicionalni način. Oni nisu lenji, ali njihov posao nije smisao njihovog života. Oni cene svoje slobodno vreme i ravnotežu između života i posla, rekla je **Jelena Pejić**, govoreći o karakteristikama „Milenijalaca“.

Minka Rešidbegović, predsednica Samostalnog sindikata radnika finansijskih organizacija Federacije BiH, je kazala da je generacija „X“ rodila generaciju „Milenijalaca“.

- Od nas uče da budu konformisti i da stvari mogu biti urađene po kraćem postupku. Generacija kojoj i ja pripadam treba da posveti više vremena mladim ljudima. Mi smo možda *poslednji Mohikanci*, koji su spremni da rade sa mladim ljudima: "jedan na jedan". Na nama je da mladim ljudima pokažemo zbog čega je bitno da postoji sindikat. U Federaciji BiH mladi su u stanju letargije. Nije dobro ispunjavati sve želje mladih, kako se ne bi ulenjili, istakla je **Minka Rešidbegović**.

- Što se tiče finansijskog sektora on je u dobroj situaciji u poređenju sa ostalim sektorima (tekstil, šumarstvo...). U Federaciji BiH 90% poslodavaca su „zapadnjaci“ a samo dve banke su u domaćem vlasništvu. Tamo gde je država vlasnik tamo se mladi ljudi učlanjuju u sindikate, jer su u tim bankama ostali koreni prethodnog sistema. Što se tiče stranih banaka,

menadžment, u želji da se što više dopadne stranom vlasniku, često guši sindikat. Potrebno je da aktivno radimo na tome da probudimo svest mladih o sindikatu, kazala je **Minka Rešidbegović**.

Miran Marentič, predsednik Sindikata NLB, Slovenija je kazao da je teško sindikalno organizovati mlade ljude, koji uglavnom rade na takozvanim prekarnim poslovima, koji su u suštini neizvesni, odnosno nesigurni poslovi. U Sloveniji u sklopu Saveza sindikata Slovenije, prošle godine, je osnovan Sindikat prekarnih radnika, na čijem se čelu nalazi mlad čovek. Ovaj sindikat uključuje, osim mladih prekarnih radnika i studente, kao i one koji obavljaju samostalne delatnosti. Što se tiče NLB banke u Sloveniji, politika je banke da do 2021. godine u banci bude zaposleno 2,400 ljudi. Oni koji usled takve politike odlaze iz NLB banke mahom su članovi sindikata. Teško je sticati nove članove, naročito kada je reč o mladim ljudima. Zato trebamo da se fokusiramo na mlade koji imaju visoke plate, a koji još nisu naši članovi. Angažovali smo i stranog saradnika koji će nam pripremiti flajere kojima nameravamo da informišemo, prevashodno, mlade članove o sindikatu.

Komunikacija sa članovima nije dovoljna, potrebno je da sindikat ima program: kulture, sporta, druženja, a takođe je

bitno da pokušamo da uvedemo mlade ljude u sindikalne odbore. U julu imamo izbore i nadamo se da ćemo mlade uključiti u dovoljnoj meri, kazao je **Miran Marentič**.

Kao ključne stvari o kojima SS BOFOS vodi računa i time privlači članove **Marija Jovanović, potpredsednica SS BOFOS** je istakla: dobar socijalni dijalog, stvaranje pozitivne slike sindikata, komunikaciju sa članstvom i informisanje (putem sajta, e-maila, izveštaja i BOFOS-ovog elektronskog glasila „Bofos info“), distribuciju priručnika i posebnih izveštaja, koji se tiču mladih (poput priručnika: *Mladi u BOFOS-u*), kao i *Pravnu kliniku* koja je na sajtu SS BOFOS, zatim BOFOS-ovo *Antimobing savetovalište*, povoljno studiranje za članove (kao vrlo važnu stvar za mlade ljude), posebne pogodnosti za članove, vidljivost sindikata kroz ulične kampanje i volonterske akcije, nezaobilaznu BOFOSIJADU, ali i jako bitne edukativne seminare.

Marija Jovanović je naglasila, govoreći o „Modelu SS BOFOS“ kojim naš sindikat privlači, nove, mlade članove, da SS BOFOS vodi računa da mladi ljudi idu na seminare, ulažući time u edukaciju mladih snaga SS BOFOS.

- Gledano u okvirima **SO SS NBS, čija sam predsednica**, nakon svake Bofosijade naša Sindikalna organizacija dobija nove članove. Oni koji su bili na Bofosijadi dalje prepričavaju kako su upoznali kolege iz drugih organizacija i drugih zemalja, pričaju o lepim utiscima i time u sindikat privlače i druge kolege. To se isto događa i posle putovanja koje SO SS NBS organizuje, naglasila je **Marija Jovanović**. Ona je istakla da nove članove dobijamo i putem neposrednog kontakta i komunikacije, koji su nezamenjivi deo sindikalnog posla.

Gordana Đurđević član Odbora SO SS NLB Banke je kazala da imamo „posla“ sa dve vrste „Milenijalaca“. Prva vrsta su „hiperaktivna deca“ koja sama pregovaraju sa poslodavcima, te je tim mladim ljudima teško pričati sa pričom o sindikatima, jer oni su uvereni da sve znaju i mogu sami. Druga vrsta su „deca koja rade za male pare“ i oni iz straha od gubitka posla ne žele da se priključe sindikatu, jer smatraju da sindikat može da im oteža poziciju koju imaju kod poslodavca, rekla je **Gordana Đurđević**.

Radoslav Bošković, predsednik Sindikata finansijskih organizacija Crne Gore kazao je da kada poslodavci osete da se sprema osnivanje sindikalne organizacije, čine sve da takvo osnivanje spreče. Govoreći o sindikalnim organizacijama u okviru Sindikata finansijskih organizacija Crne Gore, on je naveo da su na čelu tih organizacija, mahom, mladi ljudi. **Radoslav Bošković** je naveo da u sklopu Sindikata finansijskih organizacija Crne Gore funkcioniše Kancelarija za antimobing zaštitu, kojom rukovodi **Krsto Pejović**, advokat i savetnik u Sindikatu finansijskih organizacija Crne Gore.

Krsto Pejović je istakao da je ova konferencija proizvod životnog stanja - odnosno stanja u kojem postoji samo jedan moral, samo jedna etika, samo jedna vizija - a to je profit.

Priča o mladima u sindikatu može se rešiti na pozitivan način samo kroz tešniji socijalni dijalog sindikata, poslodavaca i države, kazao je Krsto Pejović. On je takođe naveo podatke da procenat zaposlenosti mladih u 18 evropskih zemalja iznosi 46 odsto.

90 % mladih koji su zaposleni u Crnoj Gori interesuje samo zarada, dok udeo mladih koji rade u poljoprivredi iznosi samo 1,1%, rekao je **Krsto Pejović**.

Predsednica Sindikata banaka Crne Gore Lidija Pejović je rekla da zbog politike u svetu, nestabilnosti radnog mesta, koncentrisanog kapitala u rukama malog broja ljudi, mladi ljudi su danas robovi u rukama kapitalista. Ona je istakla je da je njeno iskustvo da mladi ljudi ne žele da ulaze u sindikat ako ne znaju kakav benefit mogu da ostvare od članstva u sindikatu. Ona je navela, takođe, da mladi žele da znaju ko je lider sindikata u koji se učlanjuju, da li taj lider može da stane iza svakog člana, da li je hrabar. Sindikalnog lidera treba da poštuje i članstvo i poslodavac, kazala je **Lidija Pejović**.

Slavko Jovanović predsednik sindikata MFI (Mikrofinansijskih institucija) iz Crne Gore je rekao da je radio u velikom državnom sistemu gde je učlanjivanje u sindikat mladih ljudi postignuto odlukom „starešine organa“ odnosno predsednika tamošnjeg sindikata, koji se nije puno zalagao za zaštitu radnih prava. Nakon što je počeo da radi u mikrofinansijama osetio je da je mladim ljudima potrebno da ih sindikalni lider poštuje i uvažava. Ono što mlad čovek gleda je ko predstavlja sindikat i šta njemu, kao mladom članu, taj sindikat nudi, rekao je **Slavko Jovanović**.

Svetomir Dičev, predsedavajući Federacije sindikata finansijskog sektora Bugarske, je izneo rezultate istraživanja po kojem svaka naredna generacija počev od ljudi koji su rođeni 1945. pa nadalje manje postiže od prethodne, mereno po sledećim pokazateljima: prihodi, zaposlenost i lična svojina. On je dodao da su starije generacije imale veći osećaj prisustva u društvu. To je povezano sa sigurnošću zaposlenja, jer banka neće dati kredit nekome za nekretninu ko nema siguran posao, kazao je **Svetomir Dičev**.

Svetomir Dičev je rekao da se uslovi rada menjaju i da u 21. veku efekte neoliberalizma osećaju posebno sindikati. Govoreći o Federaciji sindikata finansijskog sektora Bugarske, on je naveo da čine dosta stvari kako bi sindikat ojačali mladim snagama, poput toga da u ovom Sindikatu rukovodeća mesta zauzima pet mladih ljudi do 35 godina starosti, da šalju mlade sindikalce na seminare, da daju novčanu pomoć članovima sindikata čija deca polaze u školu ili maturiraju u iznosu od 80 evra jednokratno, kao i da izdvajaju iznos od 1.000 evra solidarne pomoći za teže bolesne članove sindikata, ali i iznos od 500 evra za socijalno najugroženije članove. Ovaj, finansijski deo, ipak, treba da se ostavi za kraj i da se ne naglašava jer ako su članovima finansije najbitnije mi kao sindikat imamo problem, kazao je **Svetomir Dičev**.

Giorgos Tasiopoulos, član Odbora grčkog sindikata SYETE istakao je da

teško biti sindikalac u vreme neoliberalizma. - Mala grupa ljudi poseduje više bogatstva nego svi ostali ljudi na planeti, kada se saberu. Da bismo dobili adekvatniju preraspodelu tog bogatstva treba da se angažujemo na političkom nivou, odnosno trebamo podržati antiliberalne partije u našim zemljama, kazao je **Giorgos Tasiopoulos**.

On je istakao da je pre devet godina, pre nego što su se pokazali efekti svetske ekonomske krize, u bankarskom sektoru radilo 67.000 ljudi a da sada radi 37.000 ljudi. Onih 30.000 otišli su dobrovoljno, odnosno, ili su otišli u penziju, ili su počeli da rade u nekim drugim delatnostima, naveo je **Giorgos Tasiopoulos**.

Odlučeno je da će domaćin naredne Konferencije biti Bugarska, a da će tema Konferencije biti „Ravnoteža između privatnog života i posla”.

